GAZETA KRAKOWSKA

Nro 56.

Z KRAKOWA DNIA 14 LIPCA 1819. ROKU WE SRODĘ

Z Warszawy d. 6 Lipca.

Na horyzoncie Warszawy spostrzega publiczność od kilku dni kometę w stronie zachodnio-północney, z ogonem prosto w górę zwróconym.

Kometą, nazywamy gwiazdę okazuiącą się tylko czasami, rzucaiącą zwykle mdłe światło, otoczoną iakoby mgłą, i maiącą długi, mglisty ogon, ciągnący się zwykle w stronie przeciwney słońca. Komety w biegu swym nie trzymaią się pewney drogi i pewnego czasu iak planety; bieg zaś komet w rozmaitych kierunkach, iest to prędszy, to powolnieyszy; a że kiedy niekiedy tylko pokazuią się, zabobon więc wróżył z nich nieraz rozmaite klęski i nieszczęścia. Nowa astronomiia sprostowała w tey mierze błędne wyobrażenia, dowiodłszy, iż komety, są ciałami niebieskiemi należącemi do naszego słonecznego systematu, których bieg odbywa się w elipsach w koło słońca. Planety, iak wiadomo, w biegach swoich peryodyczych opisuią elipsy, a słońce iako gwiazda stała, znayduie się w ognisku tych elips. Elipsy zaś komet maią bardzo znaczny mimo-środ i są bardzo długie i płaskie, tak dalece, iż słońce znayduiąc się w ognisku takowych elips, iest bardzo zbliżone do iednego a znacznie odległe od drugiego wierzchołka elipsy. Elipsy planet maiących zawsze bieg od zachodu na wschód, nie wiele się różnią od koła, elipsy zaś komet maiących bieg na wszystkie strony, bardzo od figury koła odchodzą. Kiedy kometa naywięcey iest zbliżony do słońca, ma wtedy bieg tak szybki, iż łuki elipsy ledwo się nie zamieniaią na łuki paraboli; przeciwnie oddalaiąc się od słońca, chyżość wolnieie, kometa niknie z oczu naszych, i po upłynieniu wieków lub znaczney liczby lat wraca dopiero do słońca. Z przeszło 70 komet, które się dotychczas okazały, obrachowano iuż część prawdziwey drogi niektórych w koło słońca, z czego wypadło, że niektóre z nich, kilkokrotnie iuż były widziane. Kometa z roku 1456, (który powszechną trwogą napełnił był wtedy Europę) i z lat 1531, 1607, 1682 i 1759, iest iedenże i ten sam kometa, który drogę swą w 76 latach odbywa i w r. 1835 znowu będzie

widziany. Wiele komet zapewne nie zostało dostrzeżonemi; przez dobre szkła widzieć można kometę, którego okiem nie doyrzy. O fizycznym tych ciał składzie nic pewnego powiedzieć nie można. Kiedy sie ie uważa przez teleskopy, to głowa komety okazuie się iak ściśnione iądro maiące do koła mglistą atmosferę; ogon kilka milliionów mil długi, iest zawsze świecący i tak przeźroczysty, iż będące za nim stałe gwiazdy widzieć można. W dawnieyszych czasach mniemano, iż to są tylko ziawiska powietrzne; od czasu dopiero Tycho de Brahe, a mianowicie od Newtona, którego teoryia o biegu komet potwierdzoną została przez wszystkie późniey spostrzegane komety, uważano ie iako ciała. Zbyteczną byłoby rzeczą przytaczać te wszystkie o nich hypotezy; tę tylko ieszcze uwagę przydamy, iż nowa o tych ciałach teoryia, dała powód do obawy, iż kiedyś kometa iaki tak się zbliży do ziemi, że z mieysca ią poruszy, że ią z życia pozbawi i t. p. lecz Sejour wyrachował, że kometa w r. 1770 zbliżył się do ziemi o mil 375,000, a żadney nie zrządził odmiany.

Z Petersburga d. 7 Czerwca d. k.

Podług gazety Senackiey, zabrany na skarb maiątek Gruzyyskiego Xięcia, Podporucznika Józefa Beburowa Wayczadze, za ucieczkę iego zagranicę w roku 1803, N. Pan rozkazał stosownie do przedstawienia naczelnie dowodzącego w Gruzyi Jenerała, Jermołowa zwrócić temu Xięciu, przez wzgląd na dobrowolny iego powrót do Gruzyi i zgładzenie występku przez gorliwą służbę i przykładne postępowanie.

W Czernichowie dnia 11 utworzył się oddział towarzystwa bibliynego. Summa przez podpisy i iednorazowe sładki zebrana dochodzi 20,000 r.

Naymiłościwiey mianowany Kawalerem orderu S. Anny 3ciey klassy: X. Rupeyko, Kanonik Płocki, Pleban Szadowski.

Z Londynu d. 25 Czerwca.

Wczoray w Kensington nastąpił chrzest urodzoney córki Królewica Xcia Kentu, która otrzymała imiona Alexandry Wiktoryi.

Jedna z naszych gazet donosi, iż Kontraadm Edward Gower na mieyscu Kontraadm. Plampin obeymie dowództwo nad stanowiskiem wyspy S. Heleny.

Sławny Badacz natury Professor Lichtenstein uda się z tąd w krótce do Hollandyi. Poczynił on tu znaczne zakupy dla muzeum Berlińskiego.

Dziennik Times donosi z Paryzkiey swey korrespondencyi, iż Minister Rossyyski Hr. Capodistrias dopiero tam w Lipcu iest oczekiwany, ponieważ używa teraz we Włoszech kąpieli. Po zabawieniu 8 do 10 dni w Paryżu uda się do Londynu. Mówią, iż wszystkie wielkie gabinety zatrudnione teraz są ważnemi układami. Nieporozumienie między Portugallią i Hiszpanią ściągaią szczególnieyszą uwagę. Dodaią nawet, iż nastąpić maią rozmaite ustąpienia i zamiany. Minister Portugalski, Hr. Palmela, bawi dotąd w Paryżu, i przyiął tam niedawno Niemieckiego nauczyciela do swych dzieci, którego zabrać z sobą chce do Brazylii.

Osoba maiąca zlecenie od Lorda Cochrane zaciągnienia w Anglii 400 may-

tków dla powstańców południowey Ameryki, przybyła do Anglii. Gdy bill zabraniaiący zaciągania się Angielskim poddanym w obcą woyskową służbę, dopiero od 1go Sierpnia moc swoią mieć będzie, przeto rzeczona osoba ma dosyć czasu do uskutecznienia swoiego zaciągu.

Lord Nugent zapytał się w tych dniach w parlamencie Sekretarza admiralicyi, P. Croker, czyli iest prawdą, że na za fregata Andromacha odpłynęła z Limy z ładunkiem złota i srebra dla Rządu Hiszpańskiego. P. Croker odpowiedział nato: że w iego wydziale nic więcey o tem nie wiedzą iak tylko co pisma publiczne donoszą, i że Rząd Angielski nie utrzymuie w południowey Ameryce woiennych okrętów, ażeby sprawie Rządu Hiszpańskiego dopomagały, ale tylko dla zasłaniania naszego handlu. Znayduie się wprawdzie w Lima ieden nasz okręt, ale ten ma tylko zlecenie wyszukania naszych kupców, nie mieszania się do sprawy iedney lub drugiey strony.

Podług doniesień z północney Ameryki, wyraża iedno z pism tuteyszych zaczeynaią tam powątpiwać, czyli Hiszpania zatwierdzi traktat względem ustąpienia Floryd. Wątpliwość tę zasadzaią na okoliczności, że układ roku 1802 Dwór Madrycki dopiero w roku 1818 zatwierdził, i kto wie czyli względem ustąpienia Floryd taka sama nie nastąpi zwłoka. Domyślaią się nawet, że Anglia dała poznać Rządowi Hiszpanii, iż nie zezwoli na ustąpienie Floryd, ieżeli iey w nagrodę nie ustąpi wyspy Kuby. Aże Hiszpania nie będzie się chciała z Anglią poróżnić, i nie ma nawet siły do oparcia iey się, zaczem może zawiesić ustąpienie Floryd. Takie są wnioski dzienników Amerykańskich, lecz wątpiemy, ażeby Rząd Amerykański tak myślał i sądził szkodliwem dla siebie ustąpienie nam wyspy Kuby.

Z Stambułu d. 24 Maia.

Naynowsze listy z Egiptu donoszą, iż wysłany przez Ibrahima Baszę goniec przywiozł tam wiadomość, że stołeczne miasto Wehabitów Derreh zupełnie zburzone zostało. 200 krewnych straconego Naczelnika Wehabitów Abdallah przenoszą się na mieszkanie do Kairu. Ibrahim Basza uda się do Mekki, dla złożenia na grobie Mahometa ofiary z Włosów swoich. Prowincyia Mokka dostanie się po tych zdarzeniach znowu pod panowanie prawych następcow Kalifa, i 2000 cetnarów kawy będą corocznie iako haracz W Sułtanowi odsełane.

Od brzegów Wezery d. 20 Czerwca.

Westfalskie pismo zawiera co następuie: — " Zdaie się, że Szwecyia w taiemnicy gabinetów ważne teraz zaymuie mieysce. Zostawiona sama sobie pracuie tylko nad ugruntowaniem swey niepodległości. Ultraroialiści wszystkich kraiow chcieliby, aby iedyny ten, iak go nazywaią, nieprawny Król, zszedł z tronu północnego, i siłą się nad wznieceniem tem także waśni. Lecz obior ludu nadaie prawność, a tę ma za sobą Karol Jan. Czyli on iest dzieckiem południa lub północy, idzie tylko iak postępuie na tronie, na którym go narod z własney woli posadził. Do Szwecyi iednak tylko należy o tem sądzić „

Od granic Tureckich d. 30 Czerwca.

Podług wiary godnych doniesień z Jass w Multanach pod d. 28 Czerwca nastąpiło tam od 8 dni powstanie ludu prze-

ciw rządzącemu Xciu, i przy odeyściu ostatniey poczty ieszcze tam wszystko było zamknięte. Zaburzenie tak zaś było wielkie, iż miasto lękało się, aby nie padło ofiarą roziuszonego pospolstwa. Przyczyną do tego powstania była morowa choroba, którą Xże z swoiemi Boiarami wymyślił, dla wyciśnienia z mieszkańców Jass 100,000 piastrów. Lud przekonany będąc, iż teraz niema morowey choroby, zebrał się w znaczney liczbie dla proszenia Xcia o zmnieyszenie niesłusznie żądaney summy; lecz Xże postrzegłszy kupę pospolstwa z kiiami, kazał bramy pałacu zamknąć i nikogo do siebie nie wpuścić. Lud udał się do kamieni i szturmował do bramy; arnauci Xcia wystąpili na mury zamkowe i dawali ognia do ludu, a lud odpowiadał nan kamieniami, przyczem z obu stron zginęło do 50 ludzi. Sposób ten użyty dla oddalenia morowey choroby, tak dobrze skutkował, iż więcey o niey niesłychać.

Z Paryża d. 26 Czerwca.

Wczoray pokazał się Krol w oknie, i widziano, iż z łatwością bez pomocy chodził. — Roboty około pałacu St. Cloud są ukończone, i Król przeniesie się tam, iak tylko posiedzenia izb ukończone zostaną.

Xiężna Burbon na pamiątkę nieszczęśliwego swoiego syna Xcia Enghien, założyła w należącym do iey pałacu domu szpital na 6 łożek dla kobiet, około których dwie siostry miłosierne maią staranie.

Originalna puszka, z ktorey Krolowie Francuzcy od wieków namaszczanemi bywali w Reimsie, zginęła podczas rewolucyi; lecz teraz właśnie przed koronacyią teraźnieyszego Króla, wynaleziona została.

Nasze bezkońca układy w Rzymie zbliżaia się przecież do zaspokaiaiącego zakończenia. Konkordat r. 1801 iako dla nas naydogodnieyszy, utrzymany w głownieyszych punktach zostanie.

Dziennik sporów nagania P. Manuel, iż wnosił w izbie Deputowanych, aby tak zwana Rzplta Buenos-Ayres przez Francyią uznaną była. Jest to wypowiedzieć woynę Hiszpanii, i takie ma znaczenie iak żeby Rząd Hiszpański uznał Chrystofa Królem St. Domingo.

W Brest panuie następuiący zwyczay: Kiedy urzędnik nie umieiący sobie na miłośc publiczną zasłużyć, iest oddalony lub przeniesiony, życzą małemu tyranowi mieszkańcy w wieczor w wigilią iego odiazdu z wielkim krzykiem szczęśliwey podroży, co daie nieiaką naukę iego następcy. Przenios ony niedawno urzędnik zaklinał mieszkańców, aby mu szczęśliwey nie życzono drog.

Mowią, iż Xże Richelieu za powrotem do Paryża niedługo tu zabawi, ale uda się do Anglii i Szkocyi.

Gdy 114 letni starzec Huet wyleczony został w szpitalu tuteyszym na chorobę, którą od 23 Grudnia r. z. cierpiał, rzekł, iż pragnie przed śmiercią swoią widziec ieszcze przyszłego Następcę panuiącey teraz Dynastyi.

W nocy z d. 12 na 13 b: m. popełnione zostało w Cambo, powiecie Baionny, zaboystwo. Znaleziono Panią Duhald w swem pokoiu kilka razy przekłutą; dziecię, ktore przy sobie miała, na ziemi leżące, z rzeczy iey iednak, lubo były rozrzucone, nic nie zabrano. Podeyrzenie zaboystwa pada na hiszpana, nazwi-

skiem Antonio, ktory zostawał w służbie Pani Duhalde. Szukano go zaraz i znaleziono; zkrwawione iego suknie i zmieniona twarz utwierdziły podeyrzenie. Prowadzono go do Cambo; lecz w drodze, gdy przechodzono z nim nad brzegiem rzeki, rzucił się wnią pociągnąwszy zasobą swoiego przewodnika. Ostatni wyratowany został, ale Antonio się utopił.

Z Wasingtonu d. 6 Maia.

Z południowey Ameryki mamy tu następuiące wiadomości:

Kongress narodowy Rzpltey Buenos-Ayres rozpoczął d. 25 Lutego swoie posiedzenia. Dyrektor Puyrredon zagaił posiedzenia mową następuiącą: — „Mci Panowie! przyiaciele oyczyzny spodziewaią się po waszey mądrości, iż w krótce położycie koniec niespokoyności w kraiu. Nieprzyiaciele iego obawiaią się ustalenia w nim na zawsze porządku i panowania ustaw; czynią usiłowania, iakie im tylko rozpacz poddaie, dla przeszkodzenia, a przynaymniey oddalenia tey szczęśliwey chwili. Rozmaite sposoby, iakich używaią, dla zmieszania naszey spokoynosci i zniszczenia naszey woiności, wiadome są narodowi i Wam; zwodnictwo, zdrada, kłamstwa, spiski przeciw pierwszym urzędnikom i ohydzaiące paszkwile: oto oręże którym oni codziennie używaią dla zniszczenia zgody pomiędzy zieduoczonemi prowincyiami. — Smutną iest rzeczą znaydować się w potrzebie uciekania się do wygnania, chociaż buntownicy zasługuią na tę karę; surowość ta, nieszczęściem potrzebna, iest tem przykszeysza dla władzy wykonawczey, że iey musi często używać. Tak gwałtowny stan rzeczy stawia lud i rząd w okropney kolei. Potrzebą iednak iest wynaleźć sposób do zniszczenia w samem zawiązku złego, które zagraża Rzpltey. Nayskuteczznieyszym atoli i może iedynym sposobem będzie ukończenie konstytucyi, która iest teraz celem Waszych naradzeń i gorącem życzeniem ludu. Skoro powaga zostanie konstytucyynie zapewniona i skoro ustawa oznaczy nieodmiennie obowiązki rządzących i rządzonych, zniknie zaraz duch wyniosłości i zazdrości, który iest często przyczyną zaburzeń w kraiu. Naowczas władza wykonawcza maiąc dokładny przepis postępowania swoiego, mieć będzie tęgość i moc potrzebną do działania; nie będzie obawiać się zastawianych sideł, ani zwracać na nie potrzebney na ważnieysze przedmioty uwagi. Wiecie, Mci Panowie, w iakim nieładzie znaydowała się oyczyzna, kiedy miałem zaszczyt mianowanym bydź nayważszym iey dyrektorem. Zapomnienie przeszłość, łagodności i inne poiednawcze środki, sprawiły na czas nayzbawiennieysze skutki. Przywrocony został porządek i wszędzie czuć się dały z niego pożytki; lecz niechęć opanowała w krotce niektórych złośliwych i szalonych ludzi, przeciw którym musiałem użyć surowości. Od tey chwili ziawiło się więcey podobnych burzycieli; ia poczytywałem zawsze za moią powinność postępowania przeciw nim i uwolnienia z nich kraiu naszego. Ten wypadek ściągnął mi nieprzyiaźń, nienawiść i zemstę ludzi, którzy inaczey bydź mogą użytecznemi sprawie wolności. Wymaga to także spiesznego i skutecznego zaradzenia, któremu mógłbym zaraz zaradzić, złożywszy moy urząd; lecz unikaiąc nieprzyzwoitości, ia-

kieby ztąd wewnątrz i zewnątrz kraiu wyniknąć mogły, oczekuię ogłoszenia konstytucyi. Inny człowiek niemaiący, iak ia, do walczenia przeciw uprzedzeniom osobistem, złagodzić może wygorowane namiętności i użyć ich na dobro kraiu, a maiąc prawo w ręku poskromić i ukarać buntowników, nie obawiaiąc się, aby mu to przypisano za złość osobistą. — Z innej strony Hiszpanie, nieubłagani nasi nieprzyiaciele, gotuią w Kadyxie wielką wyprawę w celu podbicia nas. Przekonany iestem, iż nie potrafią nas zwyciężyć; z tem wszystkiem należy przygotować się do nabycia nowey chwały; środki obrony powinny bydź zastosowane do grożącego niebezpieczeństwa. Potrzeba, aby te prowincyie przybrały zwiększoną postawę woyny; naczelnik ich powinien zatem więcey mieć wiadomości woiennych, niżeli ia ich posiadać mogę. Mowię, Mci Panowie z taką szczerością, iakiey nasz interess i zbawienie wymagaią. Nadaiąc nam konstytucyią, powinniście razem nadać nam naywyższego dyrektora, któroby był stosowny do naszego położenia. Wszystkie te przedmioty wymagaią pośpiechu, i wzywam Was, abyście z naywiększą gorliwością zaięli się niemi. Dopełnicie przez to życzeń ziednoczonych prowincyy i podwoicie ich dla siebie wdzięczność. Co do mnie, zeydę na owczas z tego trudnego urzędu, i okażę ludowi, iż łatwiey iest słuchać, niżeli rządzić.„

Kongress zaczął się zaraz nazaiutrz naradzać nad proiektem konstytucyi. Nie wiadomo ieszcze kto będzie naywyższym dyrektorem, ale wszyscy sądzą, że Jenerał St. Martin. — Trzech celnieyszych Kacików (naczelników Indyian Pampy) przybyło z uwiadomieniem naywyższego dyrektora, iż schwytali Kacika Kerripilon, i że go zamyślaią stracić, ponieważ dał się przeciągnąć na stronę nieprzyiacioł wolności, przeciw którym oni wszystkiemi siłami chcą zawsze walczyć. Zaledwo potrafił ich naywyższy dyrektor odwieść od tego zamysłu i nakłonić do uwolnienia go, radząc im aby go dobremi sposobami starali się odwieść od strony nieprzyiacioł wolności. Nim odiechali zapewnili nayuroczyściey, iż w przypadku wylądowania Hiszpanów przybędą w kilka tysięcy piechoty i 3000 konnicy na obronę Rpltey obok iey woyska.

Jenerał Mac Gregor nim na swoią wyprawę odpłynął wykonał Rzpltey ziednoczonych prowincyy Nowey Grenady z całem woyskiem przysięgę wierności.

Do Augustury przybyli deputowani od Rzpltey ziednoczonych prowincyy Nowey Grenady, dla zawarcia z Rzplitą Wenezuli przymierza wzaiemney obrony. Vice-Prezydent Zea przyiął uprzeymie tych posłów i doniosł Prezydentowi Bolivar o celu ich przybycia.

Z Bruxelli d. 28 Czerwca.

W tych dniach rozbił się pod Kale okręt, na którym znaydowało się przeszło 100 wychodniów z Wirtemberga i innych okolic Niemieckich, chcących się do Ameryki dostać. Wyratowano tych nieszczęśliwych, i wielu z nich przybyło do Veurne i Brugge, gdzie przyiętemi z ludzkością zostali. Niektorzy zrażeni tym przypadkiem chcą wrocić do oyczyzny.

Ajent Jenerała Mac Gregor w Londynie, dawniey adjutant byłego Króla Joachima Neapolitańskiego, przysłał podług pism naszych także do Belgii kommissa na zakupienie broni i innych woiennych potrzeb, które w krótce odesłanemi będą

części do Angli, częścią do południowey Ameryki. Wielu naszych woyskowych, którzy nie zostaią w obowiązkach służby, chcą tamże się udać.

D. 24 b m. powrocił Król z swey podroży do Mastrychtu, i t. d. do zamku Laeken, a iutro udać się ma na 3 tygodnie do Amsterdamu.

Młodzi Xiążeta Brunświccy z owdowiałą Xiężną Brunświcką zwiedzili Helder i tamteysze osobliwości.

Z Sztokolmu d. 25 Czerwca.

Wczoray w dniu imienin Króla, S. Jana Chrzciciela, wystąpiła w paradzie tuteysza osada, odbyła obroty i przeciągnęła około Gubernatora stolicy, Jenerała Barona Lovisin. Po skończoney paradzie woyskowey Jenerał inspektor gwardyi Królewskiey, Baron Schulzenheim, dał w wieyskim swoim domu Christeneberg obiad na 150 osób. Przed południem nastąpiły podwoyne wystrzały z dział na batteryiach miasta i portu. W wieczor dana była dla żołnierzy uczta.

Wyszłym dziś rozporządzeniem przywrocone znowu iest cło od wprowadzanego do kraiu zboża od 1go Lipca, które od 18 Grudnia 1818 było zawieszone.

Od brzegów niższego Renu d. 28 Czerwca.

Major Baron Armfeld, rodem z Finlandyi, zastrzelił się d. 24 b. m. w Akwisgranie w łożku.

Królewic Pruski Wilhelm, drugi syn N. Króla Pruskiego, w obieździe woysk udał się z Unna przez Dortmund i Dorsten do Wesel.

Z Włoch d. 23 Czerwca.

Xże Metternich, Minister spraw zagranicznych N. Cesarza Austryiackiego przybył z Perugia do Florencyi.

Podług doniesień z Recoaro wody tamteysze tak dobrze służą Rossyyskiemu Ministrowi stanu Capodistrias, iż spodziewać się można zupełnego iego wyzdrowienia.

Podczas odbytych niedawno w Rzymie wyścigów konnych, na których znaydowali się będący tam ieszcze NN. Cesarstwo Austryiaccy, 12to letni chłopiec uzyskał głowną nagrodę 350 szkudów.

Z Korfu donoszą, iż nieszczęśliwe miasto Parga uledz nakoniec musiało swoiemu przeznaczeniu; oddane iest pod panowanie Porty i Ali-Wezyr obiął go w posiadłość. Wszyscy iego mieszkańcy z żonami i dziećmi w liczbie do 3000 opuścili z płaczem oyczystą ziemię i błąkaią się teraz po wyspach Jońskich, szukaiąc nowych siedlisk. Dotąd nie wypłacono im ieszcze summ, które Porta za zostawione przez nich ruchome i nieruchome maiątki im przeznaczyła.

Z Szwaycaryi d. 23 Czerwca.

Rada stanu dyrygującego kantonu Lucerny donosi okolnikiem z d. 9 Czerwca wszystkim kantonom, iż podług doniesienia Konsula ligi w Marsylii, z postrzeżoney w tamteyszym lazarecie z kraiów Barbaryyskich przywiezioney zarazy niema więcey żadnego śladu i obawa z tego powodu zupełnie zniknęła.

Rada kantonu Wodskiego użala się w okolnikku z d. 10 Czerwca na ustanowione cło w kantonie Fryburskim i uprasza współstanów, aby na nie niezezwalały.

Dyrektór środkowey policyi w Kantonie Fryburskim wydał pod d. 14 Czerwca drukowane obwieszczenie do Szwaycarów udaiących się na osadników do Brazylii, iż na 3 Lipca znaydować się muszą z rzeczami swemi w Stafis, zkąd udadzą się d. 4 do Amsterdamu lub do

Antwerpii, a ztamtąd będą kosztem Królewskiem na mieysce swoiego przeznaczenia przewiezionemi.

Od granic Hiszpańskich d. 26 Czerwca.

W Madrycie zaszła znowu zmiana Ministrów: przez wydany do Ministra sprawiedliwości, Don Lozano de Tores, pod d. 12 b. m. wyrok uznał J. K. Mość zapotrzebne oddalić od Ministerstwa spraw zagranicznych, Margr. Casa - Jruio, i powierzyć tymczasowo ten wydział Don Man. Gonzales Salmon, naczelnikowi 1go oddziału tego Ministerstwa, (byłem i dawniey sekretarzowi poselstwa w Paryżu. Margr. Casa - Jruio został w nocy z d. 12 na 13 obudzony i dowiedział się o swoim wygnaniu do Avila. Poprzedzaiącego wieczora pracował z Królem, i bynaymniey nie spodziewał się burzy, która na niego w nocy wybuchnęła. Sądzą, iż Don Luis de Onis, powracaiący z poselstwa przy Ziednoczonych Stanach północney Ameryki, otrzyma iego urząd. Jnni przeznaczaią nań Margr Lozano de Tores. Przez wzgląd na słabość zdrowia uwolnił także Król wyrokiem z d. 13 b. m. Don Fran. d'Egnia od obowiązków Ministra woyny i mianował go Jenerałem kapitanem Królestwa i brzegów Grenady. Wydział iego powierzył tymczasowo Jenerałowi porucznikowi Don Jos. Maryia Alos, który zawiaduie także wydziałem morskim, aż do przybycia Margr. Cisneros, który znayduie się w Kadyxie. Don Nar. Hered a radca naywyższego kollegium woiennego, skazany został na wygnanie do prowincyionalnego miasta Grenady.

Trzy rzeczy z Madrytu, piszą pod d. 9 b. m. zatrudniaią teraz uwagę naszych polityków: bliskie ożenienia się Króla, nadzieia zlagodzenia surowych środków przeciw wygnańcom, i nakoniec odpłynienie wielkiey do południowey Ameryki przeznaczoney wyprawy. Ogromne to uzbroienie iest nadzieią Monarchii, i razem obawą tych, którzy znaią ducha powstańców. Pochlebiaią sobie, iż kiedy woyska Królewskie same sobie zostawione, mogły się dotąd przeciw wszystkiem napaściom utrzymać, potrafią wziąść nad powstańcami górę, skoro będą od znaczney siły lądowey i wodney wspierane; pochlebiaią sobie nadto, iż przez proponowanie powstańcom korzystnych warunków nastąpi między niemi niezgoda. Obawiaią się zaś: że wszystko co dotąd zaszło, okazuie tęgość powstańców w obronie wolności, i sądzą, iż niebezpieczeństwo połączy wszystkie umysły do obrony naydroższey sprawy; obawiaią się oprocz tego choroby pomiędzy woyskami i ucieczki gdy przybędą na mieysce swoiego przeznaczenia. — Gdy oczekuiemy na wypłynienie z 200 woiennych i przewozowych okrętów złożoney floty, korsarze powstańcow napastuią tymczasem wszędzie nasze brzegi i krążą w znaczney liczbie około przylądka S. Wincentego i niektórzy śmieli się nawet pokazać na morzu środziemnem.

Z Mincken d. 24 Czerwca.

Kochany nasz Monarcha ni poiedzie tego lata do Baden, ale używać będzie wod kraiowych niedaleko Wircburga będących.

Xże Leuchtenberg (Beauharnois) mówił także w Niemieckim ięzyku w izbie Radców państwa żywo za zaprowadzeniem landratów.

D. 19 b. m. przybył tu Xże Sasko - Cieszyński.

DODATEK DO Nro 56. GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 14 LIPCA 1819 ROKU WE SRODĘ

Z Bordeaux d. 18 Czerwca.

Mieliśmy tu nay większą nadzieię obfitych urodzaiów tego roku, lecz od kilku dni zmieniły się rzeczy; padaiący w przeszłym tygodniu deszcz i zimne powietrze, wiele winnicom szkodziły. Jagody opadaią kupami i zaledwo spodziewać się można miernego urodzaiu. Naywięcey ucierpiały okolice *Cotes* i *Graves*, i mieszkańcy podnieśli zaraz cenę przeszłorocznego wina. Osadnicze zaś towary bardzo nisko stoią; funt dobrey Hawańskiey kawy sprzedawany iest po 1 Franku.

Z Karlsruhe d. 26 Czerwca.

Margrabia Wilhelm (nie Ludwik lub Leopold iak go publiczne pisma nazwały) powroci na końcu bieżącego miesiąca z swey podroży do Peterzburga, a na początku przyszłego zaślubi się z corką byłego Króla Szwedzkiego Gustawa.

Na dom dla zgromadzenia stanów i pomnik zmarłego W. Xcia Karola Fryderyka zrobił nas Architekt Weinbrener przedziwne rysunki. Oba dzieła będą ozdobą naszey stolicy; pomnik zrobiony bydź ma przez nayznakomitszego z naszych snycerzy.

Od brzegów Menu d. 29 Czerwca.

Podług doniesienia z Manheimu sprawa Sanda (zabóycy P. Kotzebue) ciągnie się ieszcze. On zaś dogorywa.

Pisma publiczne donoszą, iż Elektór Heski przez miłość i staranność o swoich poddanych, przedsięwziął kroki, które zabezpieczyc kray iego maią przeciw wszelkim na przyszłość gwałtom.

Wniosek zniesienia dziesięciny w kraiu Badeńskim przyięty został przez drugą izbę zgromadzenia stanów.

W Frankforcie wychodzi teraz nowe perijodyczne pismo pod tytułem: Kaleidoskop. — Bawiący w okolicach Frankfortu Francuzi utworzyli w tem mieście w domu Józefowy Bonapartowey Teatr miłośników, i dzielą pomiędzy siebie role sztuk granych.

Pomiędzy pozostałemi papierami Radcy stanu Kotzebue znayduią się następuiące rękopisma: 1) Rocznik Drammatyczny na rok 1820; 2) Nowy teatr 23ci tom, 3) Historyia Rzeszy Niemieckiey 3ci tom 4) Swidrygał, dodatek do dzieiów Litwy, Rossyi, Polski i Pruss. Zastanowienia rzecz godna, iż iako drammatyczny pi-

sarz zaczął i zakończył swóy zawod. Naypierwszą iego sztuką była: Nienawiść ludzi i żal, a ostatnią taż sama sztuka inaczey przerobiona i uzupełniona.

Z Pragi d. 2 Lipca.

J. Królewicowska Mość Następca tronu Pruskiego przybył d. 30 z. m. inkognito do naszego miasta pod nazwiskiem Hr. Zollern; nie przyiął żadnych honorów, i nazaiutrz udał się w dalszą drogę do Karlsbadu. N. Król Pruski ziedzie tego lata na kąpiele do Teplitz.

Z Helsinborga d. 26 Czerwca.

W dniu S. Jana, d. 24 b. m. wszystkie pułki piesze w obozie Bonarp otrzymały w narodowych farbach nowe chorągwie. Obrządek ten odbył się z wielką uroczystością. Piechota utworzyła otwarty czworogran, który jazda w kształcie podkowy otoczyła. Król przybył do obozu o godzinie w pół do iwszey, i gdy woysko złożyło mu honory, stanęli wszyscy pułkownicy rzędem przed Monarchą, dla odebrania nowych chorągwi. Król odebrał ie od Jenerała porucznika Posse, drugiego dowodcy obozu, i oddał ie Następcy tronu, aby ie pułkownikom rozdał. J. K. Mość rzekł do Następcy tronu: „Powiedz PP. Pułkownikom pułków, iż narodowemi farbami przyozdobione chorągwie, które dziś odbieraią, służyć im zawsze powinny za znak połączenia i przewodnika, ile razy wypadnie bronić kraiu, honoru, wolności i niepodległości oyczyzny przeciw nieprzyiaciołom„ Woyska wykonały potem przysięgę wierności, muzyka zagrała pieśń narodową i 48 razy dano z dział ognia. Po powietrzu rozlegały się okrzyki: „Boże zachoway Króla!„ *Te Deum* i kazanie zakończyło uroczystość przy 256 wystrzałach zręczney broni i dział. Stare chorągwie zaniesione zostały do główney kwatery Następcy tronu, zkąd odesłane będą do zbroiowni Sztekolmskiey.

Dnia 12 i 13 Lipca 1819.

Cena zboż różnego gatunku na Targu w Krakowie sprzedawanych.

Korzec	1. Zł.	gr.	2. Zł.	gr.	3. Zł.	gr.	4. Zł.	gr.
Pszenicy	17	15	17	—	16	—	14	—
— Zyta	11	—	10	—	9	—	8	15
— Jęczmienia	7	15	7	—	6	15	6	—
— Owsa	5	15	5	—	4	20	4	15
— Jagieł	34	—	30	—	26	—	24	—
— Grochu	8	—	7	15	7	—	6	—
— Rzepaku	—	—	—	—	—	—	—	—

Cena Zboża

W Warszawie d. 4 Lipca.

Korzec Pszenicy	od Złp.	20	do	35.
— — Żyta	— —	14	—	16
— — Jęczmienia	— —	12	—	15.
— — Owsa	— —	9	—	11.
— — Grochu	— —	12	—	16.

Cena Zboża

W Gdańsku d. 2 Lipca.

Łaszt 28 Korcy wynoszący.

Pszenicy	od Złp.	680	do	900.
Żyta	— —	580	—	600.
Jęczmienia	— —	400	—	460.
Owsa	— —	340	—	460.
Grochu	— —	560	—	600.

Bieg Pieniędzy

W Krakowie d. 12 Lipca.

Czer. Zł. Holl: monetą Courant	Złp. 19	gr.	3.
— detto Cesarski . — —	19	—	
Fryd. Pruskie . . . — .	33	—	—
Luidor . . . . —	36	—	15
Złoto frankowy . . . . — .	38	—	—
Szeiny Wiedeńskie za 100 — .	237	—	—
Złoty ryński Szeinami . — .	1	—	21

Uwiadomienie Literackie.

Z Drukarni Akademii wyszły Dzieła:

1) Początki Fizyki, z kursu tey Nauki dawaney w Uniwersytecie Krakowskim przez Romana Markiewicza wyięte; dzieło to obeymuiace dostatecznie Materyie

Fizyki w Gimnazyiach dawaney, a mogące razem dla Uczniów w Uniwersytecie słuchaiących, bydź użytecznem, z figurami na miedzi rzniętemi, kosztuie na papierze kleiowym złp. 4 gr 15, na wodnym złp. 4

2) Część Trzecia Wymowy X. G. Piramowicza, czyli ciąg części 2giey, dopiero pierwszy raz z pod prassy wyszła. Cena na kleiowym złp. 2 gr. 15, na wodnym złp. 2

DONIESIENIA

Wydział Policyi w Senacie Rządzącym Wolnego, Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i iego Okręgu. W skutek udzieloney wiadomości odezwą Komissyi Woiewództwa Krakowskiego z dnia 15 Maia r. b do L 1361 Wydział Policyi w Senacie oznaymia i razem informuie ninieyszym wszystkich interessowanych, iż każda famillia w Kraiu W. M. Krakowa zamieszkała chcąca wyiednać uwolnienie czyli Dymissyą dla Woyskowego w półkach Polskich zostaiącego, winna temuż do mieysca Konzystencyi przesłać:

1mo Mętrykę urodzenia.

2do Zaświadczenia Wóyta Gminnego przez Senat Rządzący poświadczone, iż iest Jedynakiem, któremi to dowodami tenże Woyskowy popisywać się będzie iako szczególnemi prawami wyiątku przed Jenerałem Jnspektorem w czasie odbywaiącey się Rewii, która iak w roku bieżącym nie prędzey, aż w miesięcu Wrześniu nastąpi. — Za podaniem więc takowych dowodów Jenerałowi Jnspektorowi, uwolnienia dla woyskowych żądaiących Dymissyi następować będą tem pewniey, że Jego Cesarzowicowska Mość Naczelny Wódz Woysk Polskich nieuchyla bynaymniey żądania proszącego, szczególniey gdy iest z kraiu W. M. Krakowa. —— W Krakowie dnia 9 Lipca 1819 roku.

Linowski S. P.
Konwicki Sekretarz W.

Kamienica zaiezdna w Kleparzu narożnia od bramy Floryiańskiey pod Nr. 4 maiąca izb gościnnych 24, Salę wielką, izbę szynkowną, sklep do handlu, piwnic 8 i staynią obszerną, iest do wydzierżawienia. Ktoby ią zadzierżawić sobie życzył zechce się zgłosić pod Nr. 48 do JPana Fidzińskiego.

Prezes Sądu Appellacyinego Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu Stosownie do Art: 118 Kodexu Cywilnego podaie ninieyszym do powszechney wiadomości, iż Trybunał I. Jnstancyi kraiu tego, Wyrokiem swoim z dnia 24 Maia r. b. na powodztwo Maryanny Bodurkiewiczowny w Mieście Krakowie przy Ulicy S. Jozefa pod L. 91 zamieszkałey wydanym, nakazał śledzenie Brata iey Jana Bodurkiewicza, od lat przeszło czterech w mieyscu ostatniego zamieszkania w Mieście Krakowie nieprzytomnego, poleciwszy dalsze dochodzenie nieprzytomnego Jana Bodurkiewicza, Sądowi Pokoiu Wolnego Miasta Krakowa Okręgu Igo. W Krakowie dnia 3 Czerwca 1819 roku.

Nikorowicz.
Raubach S. S. Appell.

Prezes Sądu Appellacyinego Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i iego Okręgu. Stosownie do art. 118 Kod. Cywilnego podaie ninieyszem do powszechney wiadomości, iż Trybunał I. Instancyi kraiu tego, na powodztwo Dominika i Petronelli z Dobruckich Rogozińskich, niemniey Agnieszki z Dobruckich Kiereszyńskiey, tudzież Franciszka Dobruckiego i Maryianny z Dobruckich Młyńskiey, wszystkich w mieście Krakowie zamieszkałych wydał w dniu 6tym Lutego r. b. wyrok stanowczy, którym nieprzytomność Ignacego, Józefa i Antoniego Braci, tudzież Katarzyny i Ludwiki Siostr Dobruckich, żadney o sobie wiadomości nie daiących, stosownie do art 119 Kod. Cywilnego uznaną została. W Krakowie d. 3 Czerwca 1819.

Nikorowicz
Raubach, Sek. S. Ap.

Prezes Sądu Appellacyinego Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa z Okręgiem. Stosownie do Artykułu 118 Kodexu Cywilnego, podaie niniey-

szem do wiadomości pows echnev, iż Trybunał I. Jnstancyi Kraiu tuteyszego, Wyro. kiem swoim z dnia 9 Marca r. b. na powództwo Wiktoryi Ostrowskiey, Włoścanki z Wsi Ostrążnicy teraz w Miasteczku Nowey Górze, Okręgu Wolnego Miasta Krakowa zamieszkałey, wydanym, nakazał śledztwo Piotra Ostrowskiego męża powodki od lat przeszło c terech w ostatnim swoim zamieszkaniu w rzeczoney Wsi Ostrążnicy nieprzytomnego i żadney wiadomości o sobie niedaiącego, poleciwszy dalsze dochodzenie nieprzytomności tegoż Piotra Ostrowskiego, Sądowi Pokoiu Okręgu Krzeszowickiego. —— W Krakowie dnia 21 Czerwca 1819.

Nikorowicz.
Raubach Sekr: S. Ap.

Prezes Sądu Appellacyynego Wolnego Miasta Krakowa i iego Okręgu. Stosownie do artykułu 118 Kod. Cywilnego podaie ninieyszem do wiadomości, iż Trybunał I. Instancyi kraiu tuteyszego, Wyrokiem swem z dnia 21 Maia r. b. na powództwo Franciszki z Dymków Nowaliny Włościanki z Wsi Nowa owey Góry, Gminy Krzeszowieckiey wydanym, nakazał śledzenie nieprzytomności męża iey Jakóba Nowały, przeszło od lat czterech z mieysca pobytu niewiadomego, polecaiąc dalsze dochodzenie nieprzytomnosci tez Jakóba Nowały sędziemu Pokoiu Okręgu Krzeszowieckiego.

W Krakowie dnia 1 Czerwca 1819 r.

Nikorowicz.
Raubach Sek: S. Ap.

Prezes Sądu Appellacyynego Wolnego niepodległego i ściśle neutralnego Miasta Krakowa i iego Okręgu. Stosownie do przepisu artykułu 118 Kodexu Cywilnego podaie ninieyszem do powszechney wiadomości: iż Trybunał I. Instancyi kraiu tuteyszego na powództwo Maryianny z Pawłow Niemczykowey włościanki w wsi Łuszowice Okręgu Wolnego Miasta Krakowa zamieszkałey wydał w dniu 27 Stycznia r. b. wyrok stanowczy, ogłaszaiący nieprzytomność Kaspra Niemczyka męża iey więcey od lat czterech nieprzytomnego, i żadney osobie wiadomości nie daiącego.

W Krakowie d. 25 Lutego 18 9 roku.

Nikorowicz.
Raubach Sekr. Sądu Apell:

Prezes Sądu Appelacyinego Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu. Stósownie do artykułu 118 Kodexu Cywilnego podaie niniey. szem do wiadomości, iż Trybunał I. Jnstancyi kraiu tuteyszego, Wyrokiem swem z dnia 21 Maia r. b. na powództwo Ewy Kubielowey Włościanki z Państwa Regulic w Okręgu Wolnego miasta Krakowa leżącego wydanym, nakazał śledzenie nieprzytomności męża iey Szymona Kubela przes lo od lat czterech z mieysca pobytu niewiadomego, polecaiąc dalsze dochodzenie nieprzytomności tegoż Szymona Kubiela, Sędziemu Pokoiu Okręgu Krzeszowieckiego. — W Krakowie dnia 1 Czerwca 1819.

Nikorowicz.
Raubach Sekr: S. Appel:

Zalecenie znakomitey Gościnni. — Podpisana ma honor uwiadomić wszystkich Podróżnych, iż w Cieszenie w Szląsku Austryiackim znayduie się w wielkim Rynku pod znakiem Jelenia szarego tak naylepiey urządzony i we wszystkie potrzeby dla wygody Podróżnych opatrzony Dom gościenny, w którym dostać można wszelkiego gatunku win tak stołowych, iako i wetowych, oraz naywyborniejszych potraw, a to za naypomiernieyszą cenę. Poleca ona ten Dom wszystkim Podróżnym, i pochlebia sobie, iż kto ią obecnością swoią zaszczyci, pewnie iey zadowolnienia swego i zalety nie odmowi.

Zofiia Raab, Traktierka.

Recommendation d'un Hotel distingué. — *La Sousignée a l'honneur, d'avertir M. M. tous les voyageurs, que l'hotel au cerf brun, sur la grande place, a Teschen, en Silesie Autrichienne est trés proprement garni de tout, ce qui faut a la commodité de M. M. les voyageurs; cet hotel est aussi pourvu des meilleurs vins de table et du desert de tou les sortes, et d'une cuisine exquise, tout au prix le plus juste. Elle recommende cet hotel, a MM. tous les voyageurs, et se flatte, que quiconque l'aura honoré de sa presence, lui ne refusera son approbation, et sa recommendation.*

Sophie Raab, aubergiste.